

De Kakapo

Ook voor het komende seizoen zal ik trachten aan het thema verzamelen een extra bijdrage te leveren.

Ditmaal de grootste papegaai op aarde: de kakapo. Het is een nachtdier. Het platte, uilge-gezicht van de kakapo heeft snorhaar-achtige veren, die hem helpen 's nachts zijn weg door het donkere bos te vinden. Hij kan niet vliegen en krijgt alleen kleintjes als een bepaalde boom vruchten draagt. De kakapo overleeft dankzij een bijzonder betrokken team van experts en vrijwilligers. De methode 'mandekking' en dag en nacht hightech bewaking van de vogel.

Ooit was de kakapo wijdverbreid op zowel het Noorder- als het Zuidereiland in Nieuw-Zeeland. Nu zijn er wereldwijd nog maar 129 vogels. Ze overleven op Anchor Island en vooral Codfish Island, twee eilandjes bij het Zuidereiland. Slechts 47 vogels waren er in 1994 nog over van de zwaarste papegaai op aarde. En dat terwijl de kakapo 200 jaar geleden nog een van de meest voorkomende vogels van Nieuw-Zeeland was. Deze bijzondere papegaai, die wel drie kilo kan worden, werd teruggedrongen naar de onherbergzame delen van het land,

en het zag er naar uit dat zijn dagen waren geteld. Gelukkig kwam daar verandering in toen de vogels werden overgebracht naar twee eilandjes, Anchor Island en Codfish Island. Hier zijn ze veilig voor roofdieren die met Europese kolonisten meekwamen naar Nieuw-Zeeland, en die de vogels in korte tijd bijna hebben uitgeroeid. Elke vogel krijgt hier mandekking van het Nieuw-Zeelandse Department of Conservation, en dat lijkt te werken.

In 17 jaar tijd is het bestand bijna verdrievoudigd. Het is op z'n zachtst gezegd een uitdaging om de toekomst van de kakapo veilig te stellen. De vogels nestelen niet elk jaar, en op Codfish Island heeft het broedseizoen alleen kans van slagen als de rimuconifeer genoeg vruchten draagt en meestal zijn er maar net genoeg vruchten om de vogels elk derde jaar te laten nestelen.

Voordat de vrouwtjes jongen groot kunnen brengen, moeten ze er een kilo vet bij krijgen, en daarom zetten de biologen vlak voor het broedseizoen voedselautomaten neer. Bij deze voedselstations leest een elektronische weegschaal het gewicht van de vogels af, en de radiozender die elke papegaai bij zich draagt geeft aan waar de vogel zoal uithangt. Door die informatie ziet men welke vrouwtjes klaar zijn om te broeden,

Rimuconifeer

Met nog maar 129 kakapo's wordt het bestand bedreigd door inteelt, en uit onderzoek blijkt dan ook dat de vogels te weinig genetische variatie vertonen. Dat is er vermoedelijk de oorzaak van dat uit 60 procent van de eieren geen levensvatbare kakapo's komen. De biologen proberen de vrouwtjes nu kunstmatig te bevruchten met zaad van mannetjes die zeldzame genen hebben. Zo wordt voor de komende generaties van vogels de grootst mogelijke genetische variatie verkregen.

Als een vrouwtje geluk heeft en eieren legt of zelfs vogeltjes in het nest heeft, stellen de biologen direct een infraroodcamera op bij het nest en een tent in de buurt. En dan houden vrijwilligers van overal ter wereld de wacht in de tent, terwijl ze op een scherm het leven in het nest volgen. De dag daarna nemen de biologen de opnames van alle nesten door om te bepalen hoeveel tijd elk vrouwtje op het nest zit. Vooral onervaren vogels zorgen niet goed voor

hun nest. Dan brengen de biologen de eieren of jongen naar het nest van een ervaren vogel, of ze voeren de vogels met de hand bij in het hoofdkwartier van het project.

Als het vrouwtje 's nachts het nest verlaat om voedsel te zoeken, kruist ze een infraroodstraal die is aangesloten op het alarm in de tent. In het begin van het nestelseizoen moet de vrijwilliger nestwacht meteen zijn of haar slaapzak uit om een elektrisch dekentje over de eieren of jonge vogeltjes te leggen, zodat ze warm blijven. In het hoofdkantoor krijgt een centrale nachtwacht informatie over de bewegingen van het vrouwtje van haar radiozender en stuurt de nestwacht via de interne radio een bericht als het vrouwtje er weer aankomt. Zo kan de nestwacht op tijd weg.

Veilige eilanden gezocht. Het is wat ironisch dat de kakapo, die het in de moderne wereld niet redt, nu toch kan overleven dankzij bewakingstechnologie en kunstmatige bevruchting op basis van geavanceerd genetisch onderzoek. Maar ondanks het betere vooruitzicht is het te vroeg om de kakapo het stempel 'gered' te geven. De biologen zijn er niet zo zeker van dat de hele populatie overleeft op twee eilandjes. Daarom hebben ze bij Nieuw-Zeeland meer roofdiervrije eilanden gezocht, zodat deze bijzondere papegaai in de nabije toekomst meer plekken heeft waar hij nog generaties lang voort kan.

Otto Verkerk.